

* Đối với Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh

Cần thay đổi hình thức tổ chức đào tạo, bồi dưỡng. Thay vì tập trung bồi dưỡng kiến thức theo hướng truyền thụ nặng về lý luận thì tăng cường hội thảo, trao đổi để có sự tương tác giữa giảng viên và học viên, giữa học viên với nhau; những vấn đề về lý luận quản lý thì chủ yếu “đề” trên mạng và tìm đọc trên mạng internet. Từ kiến thức và kinh nghiệm thực tiễn qua hoạt động bồi dưỡng, giảng viên và học viên học hỏi lẫn nhau. Học viên có kiến thức khoa học từ thầy cô đồng thời kinh nghiệm thực tiễn từ các học viên khác; giảng viên có điều kiện tiếp thu làm

giàu kiến thức thực tiễn từ học viên để tiếp tục vận dụng giảng dạy cho các trường, sở khác; Với sự đổi mới hình thức tổ chức đào tạo, bồi dưỡng như trên sẽ đem lại kết quả tốt.

Sẽ không quá muộn, nếu ngay từ thời điểm này, mỗi nhà trường, mỗi cán bộ quản lý và thầy cô giáo nỗ lực tìm hiểu, bồi dưỡng, học tập để có nhận thức sâu, nâng cao chuyên môn nghiệp vụ và thực hiện đổi mới trong tổ chức quản lý, trong giảng dạy vì sự phát triển căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo nước nhà.

ĐỔI MỚI CÔNG CÁCH ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG VÀ PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ CÁN BỘ QUẢN LÝ VÀ GIÁO VIÊN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH, SÁCH GIÁO KHOA

(Phát biểu khai mạc Hội thảo)

NGUYỄN XUÂN TẾ (*)

Ngày 28 tháng 11 năm 2014, Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam đã thông qua Nghị quyết số 88/2014/QH13 về đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông; tiếp đó, ngày 27 tháng 3 năm 2015 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 404/QĐ-TTg phê duyệt Đề án Đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông (triển khai qua ba giai đoạn từ năm 2015). Đây là một trong các động thái thúc đẩy công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo nước ta đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Nguyên tắc, định hướng, mục tiêu, yêu cầu, nội dung, giải pháp và lộ trình thực hiện đã được quy định cụ thể trong các văn bản.

Vấn đề đặt ra là làm thế nào để việc áp dụng chương trình, sách giáo khoa phổ thông đổi mới lần này có thể tạo được những chuyển biến thật sự trong việc đào tạo “con người Việt Nam phát triển toàn diện, có đạo đức, tri thức, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực của công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” (Quốc hội, 2009) như mục tiêu giáo dục đã đề ra?

Có thể khẳng định, đào tạo, bồi dưỡng và phát triển đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên, bên cạnh nhiều giải pháp đồng bộ, là hết sức quan trọng và cần thiết trong việc đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình, sách giáo khoa.

(*) Phó Giáo sư, Tiến sĩ, GVCC. Hiệu trưởng, Tổng biên tập Tạp chí Khoa học quản lý giáo dục - Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

Đây là một trong các giải pháp chủ yếu được thực hiện xuyên suốt qua các giai đoạn của lộ trình đổi mới chương trình, sách giáo khoa sau năm 2015.

Đánh giá kết quả triển khai Nghị quyết số 40/2000/QH10 ngày 09 tháng 12 năm 2000 của Quốc hội về đổi mới chương trình giáo dục, sách giáo khoa phổ thông (hiện hành), trong dự thảo Đề án Đổi mới chương trình và sách giáo khoa giáo dục phổ thông sau năm 2015, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã chỉ ra một trong những bất cập, yếu kém đó là: “đổi mới chương trình giáo dục phổ thông chưa được thực hiện đồng bộ với việc đào tạo, bồi dưỡng giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục. Thiếu quy hoạch phát triển (đào tạo, bồi dưỡng) nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục, do đó, đội ngũ này vừa thừa, vừa thiếu. Phương thức đào tạo trong các nhà trường sơ phạm chậm đổi mới, chất lượng đào tạo còn thấp, không đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình, sách giáo khoa, nhất là yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học. Công tác bồi dưỡng giáo viên, cán bộ quản lý giáo dục tuy được tổ chức thường xuyên nhưng chưa được chỉ đạo khoa học và chặt chẽ, chưa thực sự xuất phát từ các vấn đề cốt lõi của chương trình, từ nhu cầu của giáo viên và cán bộ quản lý nên hiệu quả thấp” (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2014).

Từ nhận định trên, có thể khẳng định sự thành công của Đề án Đổi mới chương trình, sách giáo khoa lần này tùy thuộc rất lớn vào hiệu quả của công tác đào tạo, bồi dưỡng phát triển đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên.

Để khắc phục những bất cập, yếu kém trong triển khai thực hiện đổi mới chương trình, sách giáo khoa lần trước, đảm bảo được mục tiêu đổi mới chương trình, sách giáo khoa lần này là “tạo chuyển biến căn bản, toàn diện về chất lượng và hiệu quả giáo dục phổ thông; kết hợp dạy chữ, dạy người và định hướng nghề nghiệp; góp phần

chuyển nền giáo dục nặng về truyền thụ kiến thức sang nền giáo dục phát triển toàn diện cả về phẩm chất và năng lực, hài hòa đức, trí, thể, mỹ và phát huy tốt nhất tiềm năng của mỗi học sinh” (Quốc hội, 2014), công tác đào tạo, bồi dưỡng phát triển đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên trước hết cần quán triệt - nghĩa là phải hiểu thấu đáo và thể hiện đầy đủ trong các hoạt động - một số định hướng sau:

Một là, cần tiếp tục “nâng cao nhận thức về vai trò quyết định chất lượng giáo dục - đào tạo của đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2013). Đây là một trong các nhiệm vụ, giải pháp đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo mà Nghị quyết 29-NQ/TW đã đề ra. Đây cũng là vấn đề được quan tâm rất lớn kể từ sau Nghị quyết Đại hội XI của Đảng về nhiệm vụ “đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo”. Qua các kỳ hội thảo của Câu lạc bộ Giám đốc Sở các tỉnh, thành phía Nam cho thấy, toàn xã hội, các ngành, các cấp, ở mỗi địa phương đã nhận thức rõ đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo là một yêu cầu khách quan và cấp bách của sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ở nước ta trong giai đoạn hiện nay, trong đó, “phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý là khâu then chốt; và công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý, đội ngũ nhà giáo là giải pháp hết sức quan trọng, là lực đẩy của đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo. Nhận thức rõ điều này sẽ là động lực, là sức mạnh để mỗi cán bộ quản lý, giáo viên chủ động, tự giác, tích cực phát triển bản thân, để các ngành, các cấp quản lý giáo dục quyết tâm, huy động toàn xã hội đồng thuận tham gia thực hiện tốt Đề án.

Hai là, công tác đào tạo, bồi dưỡng phải thực sự hiệu quả với đối tượng thụ hưởng chính là người dạy và người học. Theo lộ trình, Bộ Giáo dục và Đào tạo sẽ có đề án

riêng cho công tác đổi mới đào tạo, đào tạo lại và bồi dưỡng thường xuyên đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục phổ thông. Trước mắt, Bộ sẽ tổ chức các khóa tập huấn trực tiếp về kỹ thuật, quy trình tổ chức tập huấn, bồi dưỡng qua internet. Các địa phương sẽ tổ chức tập huấn, bồi dưỡng chủ yếu qua internet về những điểm mới của chương trình, sách giáo khoa theo định hướng phát triển năng lực; kế hoạch, nội dung và cách thức triển khai thực hiện chương trình và sách giáo khoa mới; hướng dẫn sử dụng thiết bị giáo dục theo danh mục thiết bị giáo dục tối thiểu phục vụ chương trình, sách giáo khoa mới; kỹ năng phát triển chương trình giáo dục nhà trường dựa trên chương trình quốc gia,...

Như vậy, ngay từ bây giờ, các sở giáo dục và đào tạo, các trường phổ thông cần phải chuẩn bị cho mình một nguồn nhân lực, vật lực đủ sức thực hiện các nhiệm vụ nói trên sao cho người dạy thật sự thông suốt những điều mới mẻ, thành thạo các kỹ năng giảng dạy; sao cho người học thật sự hứng thú với những thông điệp mới, vận dụng sáng tạo những điều đã học để có thể giải quyết tốt các vấn đề đặt ra trong cuộc sống. Việc này không chỉ tiến hành một lần, vào đầu mỗi năm học, không chỉ qua mấy buổi tập trung huấn luyện bồi dưỡng. Cần tăng cường các hình thức, phương tiện để có thể học tập ở bất cứ đâu, bất cứ lúc nào. Đánh giá kết quả bồi dưỡng không phải bởi số lượng có mặt và chứng nhận, chứng chỉ đã cấp mà phải bằng hiệu quả trong quản lý và dạy học.

Ba là, nâng cao vai trò của các cơ sở

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2014), *Đề án Đổi mới chương trình và sách giáo khoa giáo dục phổ thông* (Dự thảo).
2. Chính phủ (2015), Quyết định số 404/QĐ-TTg phê duyệt *Đề án Đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông*.

đào tạo, bồi dưỡng giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục. Các trường sư phạm, các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục vốn có vai trò đặc biệt quan trọng trong hệ thống giáo dục quốc dân. Chương trình phát triển ngành sư phạm và các trường sư phạm từ năm 2011 đến năm 2020 (theo Quyết định số 6290/QĐ-BGDĐT ngày 13/12/2011) cũng đã tiếp tục khẳng định vị trí trọng yếu của các trường. Nhưng trong cuộc đổi mới này, các cơ sở, các trường cần chủ động nâng cao vai trò của mình qua việc nắm bắt các vấn đề mới mẻ, nghiên cứu, xây dựng chương trình đào tạo, bồi dưỡng phát triển năng lực, phát triển chương trình nhà trường, dạy học phân hóa, tích hợp, huấn luyện một đội ngũ giảng viên đủ tầm v.v. Việc ban hành những cơ chế, chính sách ở tầm vĩ mô cũng góp phần nâng cao vị thế, tiềm lực của các cơ sở, các trường sư phạm góp phần triển khai thực hiện thành công Đề án.

Cần thấy rằng đổi mới chương trình, sách giáo khoa chính là đổi mới căn bản về nội dung. Với ý nghĩa đó, việc đổi mới nội dung chương trình, sách giáo khoa lần này sẽ chi phối đến tất cả các thành tố của quá trình dạy học, trong đó có cả con người (dạy, học và quản lý dạy học). Cũng sẽ có không ít khó khăn, bất cập trong quá trình triển khai thực hiện. Nhưng để đi đến thành công, bản thân mỗi nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục trước hết phải tự đổi mới nhận thức, nâng cao tri thức, không ngừng bồi dưỡng, rèn luyện về mọi mặt để đủ sức đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình, sách giáo khoa và đổi mới giáo dục đất nước trong giai đoạn hiện nay.

3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), Nghị quyết 29-NQ/TW Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về *Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*.
4. Quốc hội (2005), *Luật Giáo dục năm 2005*.
5. Quốc hội (2009), *Luật Giáo dục sửa đổi bổ sung năm 2009*.
6. Quốc hội (2014), Nghị quyết số 88/2014/QH13 về *Đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông*.

MỘT SỐ GIẢI PHÁP TRONG CÔNG TÁC QUẢN LÝ TRƯỜNG PHỔ THÔNG ĐỐI VỚI CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG TỔNG THỂ THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH

NGUYỄN HỒNG LIÊU (*)

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nghị quyết 29-NQ/TW của Trung ương về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục Việt Nam, trong đó trọng tâm là “*chuyển một nền giáo dục từ chủ yếu là truyền thụ kiến thức sang nền giáo dục chủ yếu là rèn luyện phẩm chất, năng lực người học*”. Tinh thần này đã được thể hiện trong Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể, trong đó xác lập mục tiêu của chương trình là: *3 phẩm chất* (Sống yêu thương, Sống tự chủ, Sống trách nhiệm), *8 năng lực* chung (Năng lực tự học, Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo, Năng lực thẩm mỹ, Năng lực thể chất, Năng lực giao tiếp, Năng lực hợp tác, Năng lực tính toán, Năng lực công nghệ thông tin và truyền thông (ICT) xuyên suốt chương trình giáo dục từ lớp 1 đến lớp 12 và 8 nhóm năng lực chuyên biệt gắn với các bộ môn khoa học.

Đáp ứng Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể theo định hướng phát triển năng lực học sinh đòi hỏi mỗi trường phải đổi mới từ công tác quản lý; việc sử dụng điều kiện cơ sở vật chất, phương tiện dạy học; đến tổ chức hoạt động giáo dục theo nội

dung và hình thức mới, phù hợp điều kiện của từng trường. Trong đó, trước hết đổi mới về quản lý nhà trường là cơ bản và quan trọng.

2. QUAN ĐIỂM VỀ CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG TỔNG THỂ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH

2.1. Về nội dung

Nội dung giáo dục phổ thông bảo đảm tinh giản, hiện đại, thiết thực, thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn, phù hợp với đặc điểm tâm - sinh lý lứa tuổi học sinh; giáo dục nhân cách, đạo đức, văn hóa pháp luật và ý thức công dân; tập trung vào những giá trị cơ bản của văn hóa, truyền thống và đạo lý dân tộc, tinh hoa văn hoá nhân loại, giá trị cốt lõi và nhân văn của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; dạy ngoại ngữ và tin học theo hướng chuẩn hóa, thiết thực, bảo đảm năng lực sử dụng của học sinh; giáo dục nghệ thuật và giáo dục thể chất coi trọng việc định hướng thẩm mỹ và bồi dưỡng hứng thú rèn luyện sức khỏe, hoạt động nghệ thuật (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2014).

(*) Thạc sĩ. Phó Hiệu trưởng Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.